Staten-Generaal

1/2

Vergaderjaar 2014–2015

29 679 Verslag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie

V/ Nr. 22

VERSLAG VAN DE 132^E ZITTING

Vastgesteld 20 mei 2015

Inleiding

Een delegatie, bestaande uit de leden H. Franken (CDA, Eerste Kamer), R. de Roon (PVV, Tweede Kamer) en N. Schrijver (PvdA, Eerste Kamer) heeft van 27 maart tot 2 april 2015 deelgenomen aan de 132e zitting van de Interparlementaire Unie (IPU) die heeft plaatsgevonden in Hanoi, Vietnam. De delegatie is begeleid door de griffier Interparlementaire Betrekkingen, B. Nieuwenhuizen. Het bestuur van de Nederlandse IPU-Groep had eerder besloten dat ook de leden K. Dijkhoff (VVD,Tweede Kamer) en A. Wolbert deel zouden uitmaken van deze delegatie. Wegens zijn benoeming op 20 maart 2015 tot Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie kon de heer Dijkhoff zijn plaats in de delegatie niet meer innemen. Mevrouw Wolbert moest van deelname afzien in verband met de plenaire agenda van de Tweede Kamer. De heer Franken trad op als voorzitter van de delegatie.

Aan deze 132^e zitting is deelgenomen door delegaties uit 128 landen terwijl 44 internationale organisaties en instellingen waarnemers hadden afgevaardigd.
Aan parallelle vergaderingen van de Association of Secretaries-General of Parliaments (ASGP) heeft de heer H.W. Bakker, Directeur Bedrijfsvoering, Financiën en P&O, tevens waarnemend Griffier van de Tweede Kamer en de heer G.J.A. Hamilton, Griffier van de Eerste Kamer, deelgenomen.
De agenda's van de vergaderingen van de IPU en van de ASGP kunnen worden gevonden op de webpagina van de IPU: www.IPU.org: quick links > statutory assemblies > 132nd Hanoi en quick links > Association of Secretaries General. Via de pagina's op deze website zijn ook alle overige in dit verslag vermelde documenten terug te vinden.

Voorbereidingen

Ter voorbereiding van haar reis naar Hanoi heeft de delegatie op 10 februari 2015 een ontmoeting belegd met de ambassadeur van Vietnam in Nederland, de heer Nguyen Van Doan. In zijn toelichting schetste de ambassadeur een beeld van de staatkundige inrichting van

kst-29679-22
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

zijn land, van de financieel-economische situatie en de economische ontwikkelingen en van de geo-politieke verhoudingen tussen Vietnam en zijn buurlanden in de regio. Ook ging hij in op de relaties van Vietnam met de VS en de EU. Vervolgens beantwoordde de heer Doan diverse vragen uit de delegatie omtrent de bilaterale relatie tussen Vietnam en Nederland. Desgevraagd gaf hij vervolgens een toelichting op de plaats, de rol en de positie van de rechterlijke macht in het Vietnamese staatsbestel. De leden van de delegatie verzochten de ambassadeur tot slot ook in te gaan op de vrijheden die de media in Vietnam hebben.
De heer Dijkhoff heeft op 3 februari 2015 een korte ontmoeting gehad met de Nederlandse ambassadeur in Vietnam, mevr. C.N. Trooster, die in het kader van de jaaarlijkse ambassadeursconferentie in Nederland vertoefde. Tijdens dit korte overleg werd de opzet van een ambassadeprogramma voor maandag 30 maart 2015 besproken.

Vergaderingen van het Executive Committe (ExCom)

Tot zijn benoeming tot Staatssecretaris was de heer Dijkhoff lid van het Executive Committee, het dagelijks bestuur, van de IPU. De heer Schrijver heeft tijdens de zitting in Hanoi de opengevallen plaats van de heer Dijkhoff in dit bestuur als waarnemer kunnen innemen op 31 maaart 2015.

Vergaderingen van de 12+

Aan de vergaderingen van de geopolitieke groep van Westerse landen (de zgn. 12+) waartoe ook Nederland behoort, die zijn gehouden op 27 en 29 maart en op 1 april 2015, heeft de heer Schrijver deelgenomen. Tijdens de vergadering van 29 maart heeft hij zich kandidaat gesteld voor de opvolging van de heer Dijkhoff in het ExCom. Aangezien zich op 30 maart geen andere kandidaten hebben gemeld, werd de heer Schrijver namens de 12+ voorgedragen voor die functie.
De Franse senator Del Picchia en het Britse lid van het House of Commons, de heer Walter, hebben de leden van de 12+ uitvoerig geïnformeerd over de eerste vergaderingen van het ExCom op 27 en 28 maart 2015, waaraan zij hadden deelgenomen. Zij deelden o.a. mee dat uitvoerig was stil gestaan bij de vraag in hoeverre de parlementen van Thailand en Burkina Faso, waarvan de leden zijn benoemd door het miltitaire gezag in die landen, nog deel kunnen uitmaken van de IPU, dat immers o.a. de eis stelt dat de leden-parlementen dienen te bestaan uit gekozen volksvertegenwoordigers. Het ExCom heeft besloten het lidmaatschap van beide parlementen niet op te schorten, maar de beide landen te beschouwen als landen in transitie die nauwlettend gevolgd zullen worden; zodra er verkiezingen worden gehouden, zullen die vanuit de IPU gemonitord worden. Met betrekking tot de jaarlijkse financiële bijdragen van de leden aan de IPU meldden de beide afgevaardigden dat zij, gezien de sterk gestegen koers van de Zwitserse Franc na de recente revaluatie van de munt ten opzichte van de Euro, een pleidooi hadden gehouden voor een verlaging van 10% van de landenbijdragen aan de IPU. Tenslotte brachten deze afgevaardigden verslag uit van de discussie in het ExCom over het visumbeleid van de landen die tot de EU behoren. Dit beleid vormt een barrière voor het houden van vergaderingen van de IPU in EU-landen omdat het restricties op de verstrekking van visa aan inwoners van sommige landen toelaat. De secretaris-generaal van de IPU voert daarover gesprekken met EU-ambassadeurs in Genève. Aan de leden van de 12+ werd tenslotte meegedeeld dat Colombia zijn aanbod om de 133e IPU-Assembly te doen plaatsvinden in Cartagena had moeten intrekken wegens de verslechterde financieel-economische situatie in dat land. Besloten is de Governing Council voor te stellen de najaarsvergadering te houden in Genève van 17–21 oktober 2015.

Zoals gebruikelijk heeft de 12+ zich ter voorbereiding van een plenaire stemming gebogen over de keuze van een zgn. emergency item, een onderwerp van urgente aard waarover de Assembly zich, na presentie van een resolutie door een zgn. drafting committee, aan het slot van de conferentie pleegt uit te spreken.Uit verschillende geopolitieke groepen waren voorstellen ingediend, gericht op parlementaire actie tegen terrorisme. Daarbij ging het de indieners om terrorisme gepleegd door islamitische terreurorganisaties zoals IS (ook wel Daesh genoemd) en Boko Haram, terrorisme gepleegd door staten tegen buurstaten, dan wel terrorisme gericht op de vernietiging van cultureel-religieus erfgoed. Door afgevaardigden van Australië en België was een voorstel ingediend dat in het bijzonder gericht was op de gevolgen van de terroristische daden van IS en Boko Haram voor vrouwen en kinderen. Aan deze afgevaardigden werd door de 12+ verzocht steun te verwerven bij de indieners van de andere voorstellen teneinde een brede plenaire meerderheid in de Assembly te verwerven. Na een stemming op zondag 29 maart besloot de Assembly met de vereiste 2/3 meerderheid het debat te wijden aan het in het Australisch/Belgische genoemde thema: «The role of Parliaments in combating all terrorist acts perpetrated by organizations such as Daesh and Boko Haram against innocent civilians, in particular women and girls».
Door de vertegenwoordigers van de Verkhovna Rada, het parlement van Oekraïne, is, na afloop van de discussie over het emergency item aan de mede-leden van de 12+ het ontwerp van een verklaring voorgelegd met het verzoek die te steunen opdat de geopolitieke groep deze als zodanig zou kunnen uitbrengen aan de Assembly. Op 1 april 2015 heeft de vergadering van de 12+ na een indringende discussie, steun aan deze verklaring uitgesproken en is zij ter kennis gebracht van de plenaire Assembly. De tekst van de verklaring is als bijlage bij dit verslag gevoegd[1].

Opening en plenaire vergaderingen

In de avond van 28 maart 2015 vond in het nieuwe gebouw van de National Assembly van Vietnam, gelegen tegenover het Ho Chi Min-mausoleum, de openingsplechtigheid van de 132e IPU-vergadering plaats. Na woorden van welkom, uitgesproken door de President van de Socialistische Republiek Viet Nam, de heer Truong Tan Sang, door plv. Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, mevr. Amina Mohamed en door de President van de IPU, de heer Saber Chowdhury, opende de Voorzitter van de National Assembly van Viet Nam, de heer Nguyen Sinh Hung, de conferentie met 9 slagen op de Mastergong, opgesteld op een verhoog achter hem.
Als thema van het «general debate» – een vast onderdeel van de voorjaarsconferenties van de IPU – was in oktober 2014 in Genève gekozen: «The sustainable Development Goals: Turning Words into Action». De delegatie heeft in dit debat, gehouden op 29, 30 en 31 maart, een inbreng geleverd bij monde van de heer **Schrijver**, die er ter inleiding van zijn betoog op wees dat de Sustainable Development Goals (SDGs) en de post-2015 Development Agenda naar verwachting in september 2015 door de AVVN in New York tijdens een wereldtopconferentie zullen worden aangenomen. De SDGs komen in de plaats van de Millennium Ontwikkelingsdoelen (MDGs), die voor het merendeel een looptijd tot eind 2015 hebben. De heer Schrijver benadrukte de normatieve kracht die van de nieuwe doeleinden zou kunnen uitgaan, indien zij stoelen op belangrijke mondiale waarden zoals menselijke waardigheid, menselijke ontwikkeling, menselijke veiligheid en duurzaamheid. Hij vroeg zich af of het nieuwe ontwerpprogramma van de VN met 17 algemene doelstel-

[1] Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

lingen en 169 concrete targets niet wat overladen is. Hij hield een pleidooi voor een veel betere organisatie van de implementatiemaatregelen op alle relevante niveaus: lokaal, nationaal, regionaal en wereldwijd. Naar zijn mening zou zowel nationaal als internationaal een nieuwe institutionele architectuur moet worden ontworpen voor duurzame ontwikkelingsorganisaties die toezien op de uitvoering. Een coherent systeem van toezicht moet het huidige versnipperde systeem, een mozaïek van instellingen, vervangen. Ten slotte gaf hij drie bijzondere kenmerken van de SDGs aan, die verschillen vormen met de huidige MDGs: 1. De *geïntegreerde* benadering van vraagstukken van vrede en veiligheid, milieubescherming, gezonde macro-economische ontwikkeling en respect voor de rechten van de mens; 2. De op mensen en volken gerichte benadering («people-oriented approach»). Niet staten, maar mensen staan centraal en zij zijn zowel de actoren als de begunstigden in het streven naar duurzame ontwikkeling; 3. De inclusieve en universele benadering. Het nieuwe internationale programma richt zich op alle mensen, in zowel ontwikkelings- als ontwikkelde landen. Allen hebben zij baat bij het uitbannen van niet duurzame productie- en consumptiepatronen. Ook bedrijven hebben via maatschappelijke verantwoord ondernemen hier een grote rol en verantwoordelijkheid. De heer Schrijver benadrukte de belangrijke rol die nationale parlementen, liefst in samenwerking via de IPU, kunnen spelen bij de vormgeving en implementatie van de SDGs.
In haar laatste plenaire vergadering heeft de Assembly een resolutie inzake het emergency-item aanvaard. Deze resolutie roept op tot bestrijding van terrorisme op alle mogelijke manieren, in lijn met het Handvest van de Verenigde Naties en de fundamentele beginselen van internationaal recht. Zij veroordeelt ten sterkste fundraising-activiteiten als steun voor terrorisme. De resolutie roept ook op tot informatie-uitwisseling tussen veiligheidsdiensten van landen om mensen te kunnen vervolgen die IS en Boko Haram helpen bij het begaan van oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid. Ook roept de resolutie op tot het in de landen via wetgeving kracht bijzetten van resoluties van de IPU en de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De resolutie spreekt grote zorg uit over de opzettelijke vernietiging en plundering van cultureel erfgoed. De Assemblee ratificeerde verder een resolutie over nieuwe mechanismen van watermanagement en de bevordering van parlementaire actie op het gebied van water en zuivering van water, die waren voorbereid in de commissie voor Duurzame Ontwikkeling, Financiën en Handel. Tot slot aanvaardde de Assembly de zgn. Hanoi Declaration.

Governing Council

Tijdens een tweetal vergaderingen van de Governing Council, het bestuursorgaan van de IPU waarnaar de delegaties elk drie stemgerechtigde leden kunnen afvaardigen, is uitvoerig gesproken over het ontwerp van een overeenkomst inzake samenwerking tussen de IPU en de Verenigde Naties. Dat ontwerp dient ter vervanging van een overeenkomst uit 1996. Teneinde de verdere onderhandeling met de VN een zo breed mogelijk draagvlak vanuit de IPU te verschaffen achtte het Executive Committee het van belang te beschikken over een geactualiseerde versie van de overeenkomst. In de voorbereidende fase van de totstandkoming van de ontwerpovereenkomst heeft de heer **Schrijver** een aantal amendementen ingezonden die zich richten op een steviger parlementaire inbreng bij de voorbereiding van mensenrechtenrapportages van staten in de mensenrechtenorganen van de VN. Deze amendementen waren overgenomen in een herzien ontwerp waaraan de Governing Council uiteindelijk zijn goedkeuring hechtte.
Zoals gebruikelijk besteedde de Governing Council veel aandacht aan de rapporten van het Committee on the human rights of parliamentarians. Ditmaal ging het om rapporten aangaande de lotgevallen – moord,

verdwijning, bedreiging, verkrachting, intimidatie, onwettige opsluiting, van ruim honderd volksvertegenwoordigers uit Kenia, Rwanda, Zambia, Maleisië, Maldiven, Mongolië, Pakistan, de Filippijnen, Wit-Rusland, Palestina en Israël.
De Governing Council heeft in zijn vergadering van 1 april 2015 unaniem ingestemd met de benoeming van de heer Schrijver tot lid van het Executive Committee in de vacature-Dijkhoff.
Aan het slot van de vergadering werd definitief bepaald dat de najaarsvergadering, de 133e IPU Assembly, zal plaatsvinden in Genève van 17–21 oktober 2015 en dat de voorjaarsvergadering in 2016 zal worden gehouden in Lusaka, Zambia, van 19–23 maart.

Standing Committee on Peace and International Security

De heer **Franken** heeft deelgenomen aan een tweetal debatten in het Committe on Peace and International Security over een ontwerpresolutie over het thema: «Cyberwarfare – a serious threat to peace and global security». In zijn mondelinge bijdrage heeft hij een pleidooi gehouden voor versterking van de internationale samenwerking op het niveau van de politie en intelligence services en heeft hij de leden van de IPU opgeroepen toe te treden tot het Verdrag van Boedapest, waarin vormen van computercriminaliteit worden strafbaar gesteld. Daarnaast heeft hij de parlementariërs van de diverse landen voorgehouden bij de maatregelen tot strafbaarstelling van cybercriminaliteit en de handhaving daarvan toch vooral in het oog te houden dat de maatregelen proportioneel moeten zijn voor wat betreft de inbreuk die zij maken op de vrijheidsrechten van de burger.

Committee on Middle East Questions

De heer **Franken** heeft op 28 en 31 maart 2015 deelgenomen vergaderingen van deze commissie, die onder het inspirerend voorzitterschap stonden van Lord Frank Judd (UK).
De vergadering van 28 maart werd begonnen met het in achtnemen van een minuut stilte voor de slachtoffers van de huidige crisis in het Midden-Oosten.
Vervolgens werd de vergadering gebrieft door de secretaris-generaal van de IPU, de heer Chungong, over de ontwikkelingen in de regio sinds de laatste vergadering in Genève. Een zeer vermeldenswaardig punt is, dat Palestina sindsdien is toegetreden tot het verdrag betreffende het International Criminal Court. De heer Chungong gaf tevens een overzicht van zijn bezoek aan de Syrisch-Arabische republiek in januari 2015.
Vervolgens kregen respectievelijk de voorzitters van het parlement van Jordanië en van Syrië het woord. De parlementsvoorzitters van Iraq en Libanon waren ook uitgenodigd voor de vergadering, maar hadden meegedeeld te zijn verhinderd.
De voorzitter van het Jordaanse parlement stelde dat het ontbreken van een oplossing van de Palestijnse kwestie een centraal element vormt waardoor een oplossing van het conflict in het Midden-Oosten wordt verhinderd. Hij benadrukte dat zijn land thans 1,5 miljoen Syrische vluchtelingen herbergt, hetgeen een zware last op Jordanië legt. Hij vroeg dringend om een voortzetting van de onderhandelingen over een tweestaten-oplossing in Israël. In zijn land bestaat democratie, zei de parlementsvoorzitter, en ook de Koning heeft onlangs uit vrije wil een aantal bevoegdheden overgedragen.
De Syrische parlementsvoorzitter schreef de penibele situatie in zijn land toe aan extremistische milities, die worden gesteund door regionale en internationale (groot)machten. Hij wees daarbij op sommige Arabische landen, Turkije en Israël. De schade voor zijn land is groot.

Het Israëlische lid van de commissie, een ervaren parlementslid, dat diverse malen heeft deel uitgemaakt van de Israëlische regering, ontkende iedere betrokkenheid bij extremistische organisaties en zei te geloven in een tweestaten-oplossing. Dit ondanks de recente uitspraken van de Israëlische Minister-President. Hij verwees naar het vredesverdrag dat tussen Israël en Jordanië is tot stand gekomen en noemde dit een voorbeeld dat door andere Arabische staten zou kunnen worden gevolgd. Tenslotte herhaalde hij het aanbod om met de leden van de commissie in een tripartite bijeenkomst van Israël, Palestina en Jordanië te spreken over een groot irrigatieproject, waarbij de genoemde landen zijn betrokken.
De tweede vergadering was belegd teneinde besluiten te nemen naar aanleiding vaan de voorgaande hearing. In de eerste plaats werd, overeenkomstig een besluit van de Executive Committee, geconcludeerd dat op korte termijn een parlementaire missie naar de Syrisch-Arabische republiek zal gaan. Deze commissie zal bestaan uit de door de Executive Committee voorgestelde leden (de president en vertegenwoordigers van de geopolitieke groepen) met de voorzitter en vice-voorzitter van de Committee on Middle East Questions. De commissie zal voorts naar een datum zoeken om het tot twee keer toe afgezegde bezoek aan Israël en Jordanië in verband met het genoemde waterproject thans op korte termijn doorgang te laten vinden.

Bilaterale ontmoeting

In het kader van parlementaire diplomatie gingen de senatoren **Franken** en **Schrijver** in op een uitnodiging tot een bilaterale ontmoeting in de marge van de conferentie met de delegatie van Syrië die onder leiding stond van parlementsvoorzitter All-Laham. In het gesprek kwamen de politieke situatie in Syrië, de strijd tegen IS en de mogelijkheden die de internationale gemeenschap heeft om het bloedvergieten te stoppen aan de orde. Belangrijke inkomstenbron voor IS is de olie. Syrië heeft de controle over het grootste deel van de oliebronnen en daarmee de olie-inkomsten verloren.

Werkbezoek

Op maandag 31 maart heeft de delegatie, tezamen met ambassadeur Trooster en de beleidsmedewerker Politieke Zaken, Communicatie en Cultuur, de heer J. van Mastrigt een door de ambassade opgesteld programma gevolgd dat allereerst voorzag in een bezoek aan een op circa 60 km buiten Hanoi gelegen confectiefabriek. In dit door een Nederlander geleid bedrijf wordt in overleg met deskundigen van de International Labour Organization (ILO) getracht de werkprocessen en arbeidsomstandigheden in te richten volgens de Better Work-criteria van de ILO. Daarnaast wordt bij de keuze en de verwerking van stoffen en matrialen veel aandacht besteed aan eisen van duurzaamheid. Tijdens een lunch had de delegatie een interessante ontmoeting met een vertegenwoordiger van de Viertnamese civil society, de heer Nguyen Quang A, voormalig «businessman» en journalist en kenner/ analyticus van de Vietnamese samenleving. Op haar verzoek bracht de delegatie vervolgens een bezoek aan het Centre for Leadership and Policy Studies van de Ho Chi Min National Academy of Politics waar zij met een vertegenwoordiging van docenten gesprekken voerde over de achtergronden, doelstellingen, ambities, werkwijze en resultaten van dit Vietnamese onderwijsinstituut.

Dankwoord

Langs deze weg spreekt de delegatie haar dank uit aan ambassadeur Trooster en haar medewerkers die zowel in de voorbereidende fase van de reis van de delegatie als tijdens haar verblijf in Hanoi de delegatie op effectieve, professionele en plezierige wijze hebben ondersteund.

De voorzitter van de delegatie,
Franken

De griffier van de delegatie,
Nieuwenhuizen